

My article about Dresden porcelain collection is published in the November issue of exclusive magazine Art + Antiques, magazine for art, architecture, design and antiques.

/ November 2015 /

11 listopad 2015 95 Kč

art + antiques

10 / Budování státu v Národní galerii
40 / Pezo von Ellrichshausen
50 / Současné umění a ilustrace

Obsah 11

2 / uhel - Blízke tvore vzdelánoho umění
3 / dílo měsíce - Léda s lebuti
4 / zpráva
10 / vystava - Budování státu v Národní galerii
12 / na trhu - Poesio 1932
14 / portfolio - Barbora Kleinplovaná
16 / rozhovor - Pezo von Ellrichshausen
18 / téma - Ilustrace a současné umění
20 / profil - Hynek Martinec
22 / profil - Jiří Valoch
24 / knižní recenze - Barokní architektura v Čechách
26 / nové knihy
28 / fotografie - Bolken sběratel
30 / antiques - Dražďanská sbírka porcelánu
32 / zahraniční vystava - Botticelli v Berlíně
34 / zahraniční vystava - Pop Art v Tate, Transmissions v MoMA
36 / manual - Hurvink a objev století
38 / recenze - Flash, Brave New World, Cene Jindřicha Chalupeckého
40 / no východ - COČ report
42 / komiks - Umělec
44 / oběh - Zbéněk Rossmann
46 / plakát v filmu Zehra (výběr)
48 / výstava - J. S. Smetana
50 / výstava - J. S. Smetana

„Marianne si cenila krásy. Milovala vážnou hudbu a operu, navštěvovala mnohá kulturní akce. Doma byla vždy posluchač rádia s vážnou hudbou. Spolu se svým druhým manželem Paulem Gourarym vytvořili na Manhattanu krásný domov. Mery byl naplněn uměním a knihami a v němž často hostila své přátele u dobré večeře.“ Reč je o Marianne Gourary, židě Američance, demokratce a Newyorčance pocházející z Německa, jejíž zemřela loni ve věku devadesáti tří let. Obituář žene z nekrologu v New York Times, v němž se dále také dočteme, že Marianne měla velmi ráda kočky. Jejich společností si pry obdivlátele cenila v pozdějším období svého života.

Marianne Gourary dokládá svou lásku k umění a tyčným jejím mládežním zálibám, což dokládá unikátní sbírka uměleckých děl o takové třech stovkách, všechna s námětem kočky. Ta na konci října zamířila do aukce v londýnském aukčním domě Bloomsbury, Dominiqui jí právě na papíře a ilustrace se knihám pohádek, básnickým sbírkami a knihám lidového čtení. Mezi tím vším se vyskypl i opravdu zarážící kusy nesporně umělecké hodnoty, obrázkový doprovod děl s kočičí tematikou od T. S. Eliota, Charlese Baudelaire nebo francouzského kritika Champfleuryho. Jeho souboj esejí Les Chats z roku 1859 obsahuje vysocehodné kresby od předních umělců té doby, včetně si Otařanové. Marianne oučen ve své sbírce neměla jiné záležitost jako kočičí ikonografie - monumentální plátno Mlčení mě ženy od rakouského malíře Carla Kahlera z roku 1891. Objevnatelka tohoto díla Kate Binková Johnson byla pochopitelně také velkou milovnicí koček. Ve svém lausném ústě jich vždy měla tři sta sadoků a navíc psalodla, aby člá z nich, upoutětrnělať. I když je při rozměrech 180 na 240 cm jedná a i vůbec největší „kočičí obraz“, na plátno se jich věta jen dvařtyřicet. I tento obraz zářktem listopadu zamířil do aukce, tentokrátě do Sotheby's. Předávkni odhad počítá s cenou 200 až 300 tisíc 60eur.

Přejeme příjemné podzimní čtení.

Jozef Lešvina

Výkly: Aneta Pochová, s. 10, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000.

72 antiques

Porcelánová nemoc

V barokní Evropě byly sbírky porcelánu výrazem prestiže a moci jednotlivých panovnických dvorů. Dražďanská kolekce čínské, japonské a ranného měisekého porcelánu má kořeny právě v 18. století. Vznikla díky sběratelské vášni Augusta Silného, saského kurfiřta a polského krále.

Inacím motorem pro vytvoření sbírky byla Augustova „nadaňe de porcelánu“, porcelánská nemoc, jak lidé nazývali svoji posedlost „Jihým platem“. Na pravém břehu Labu v roce 1717 nakoupil s vládním vytvořením výstavu expozice vřilo, postády přijemorencem na Japonesiches Palau“. Prezentace sbírky byla koncipována v orientálním stylu i v duchu barokní estetiky. V Maastrichtu byla umístěna vnitřní produkce manufaktury v Maastrichtu, kterou v roce 1710 August Silný založil, a to poté, co nařídil v lednu 1708 předotřít světlu první jaldy evropských porcelánů „vymalezeny Japonesiches Friedrichem Böttgerem.“

V roce 1713 však křal umělců, a to ještě před dokončením svého paláce. Navzdory dalším úsilím jeho nástupce byl zájem o orientální porcelán jeho smrtí utlušen. V roce 1876 byla sbírka přemístěna do novorenesanční budovy Semperovy galérie

text: Hana Novotná
Autorka je výtvarnice, působí na Maastrichtu jako umělkyně a v roce 2006 získala cenu za vědecký a umělecký článek v časopise Art + Antiques.

text: Hana Novotná
Autorka je výtvarnice, působí na Maastrichtu jako umělkyně a v roce 2006 získala cenu za vědecký a umělecký článek v časopise Art + Antiques.

Orientální porcelán

Dnešní plechobka porcelánu je zkrácením do zhruba dvou tisíc artefaktů. Instalace, která byla otevřena v roce 2006, je dílem nevyorokané architektky Petra Marína. Vystavní prostor expozice byl zvláště o čtvrtinu a po rekonstrukci vznikla atraktivní podoba, která nám představuje sbírku artefaktů z Číny a Japonska. Pozdní období dynastie Ming (1368–1644) je zastoupeno vázami malovanými kobaltovou modří a zhruba stovkou tvarů a ornamenty.

mi sovkami, dynastie Čching (1644–1911) kompozicemi klasičtějšími malby krajiny a květin a tkání. Některé vystavené předměty z doby císaře Kcha-ŕa (1662–1722) jsou tykovitého tvaru s výškem, pokřve tzv. „limcovou“ malbou a motivy píseňků naplnili a divočých jablky jako symbol štěstí. Era vlády císaře Jung-čeng (1722–1735) reprezentují dekory jemnými emaily a Čchen-čeng (1735–1795) zase artefakty se jemnými a čistými mytologií.

Japonský porcelán je tu zastoupen předměty z období Imari se 17. a 18. století. Ty jsou malovány silnou vřetvou podglazurní modří a nahlazurní barvy železa a alata. Většinou zlatých detailůch ozdobitě usmřlejo na stylém evropské baroku. V neposlední řadě sbírka dokumentuje jak vznik, tak i rany vývoje měisekého porcelánu, a to v Böttgermálu. Který je věnován Johánu Friedrichu Böttgerovi a jeho nešťastné cestě do vynálezce porcelánu přes peripetie s japonskou kámenkou a takzvaným červeným porcelánem. Svoji snahu nakonec úspěšně, a to v přílohi Ethenrieda von Tschirnhaus, zrealizoval v roce 1708.

Nejen dekorace

Architekt Marína se ve svých interiérových řešeních netýčil inspiraci nalezenou v pládních námečích Japonského paláce. Nadcházo obdivně instalace francouzského architekt Zacharie Leonguana z roku 1735 a její barokní vřetavla. Ve vstupní síle expozice uvidíme porcelán nainstalovaný ve vyřetech, v geometrických kompozicích a na předzastřežených, pozdčených konzolách. Časá ptača oběháků ká je lákáná v čerověm odstavu cínabar nebo antarcově černé, evokuje tak slavné čínské lakované zboží a dynastie Sung. Jako další možnosti pro artefakty dělání stily a manerovými deskami nebo patřve soky, na kterých je počáto bežávané tapetování a boblatě zlázení.

Na stěních náleží na podlaze jsou umístěny objemité nádoby, sloužící divně například jako abekta pro slatě ryby. Malby na nádobách jsou komplexem zobrazovacími schémata plyných dělních vřetav, vřetščinou utvářet plyná dělních vřetav, třetě sinou utvářet plyná dělních vřetav. Mnoho z vřetščinou utvářet plyná dělních vřetav, třetě sinou utvářet plyná dělních vřetav. Mnoho z vřetščinou utvářet plyná dělních vřetav, třetě sinou utvářet plyná dělních vřetav.

o moci a loajalně, láze, utvářek a obvěre napřádká popládkni čínské souvěry Bence 711 kvilvěřny, která se vřka pádky dynastie Čchen. Předchozí k této námečce byly v té době těžně divočny.

Marija symbolizuje i dekorace japonského porcelánu. Jedním z hlavních námětů byl sokol jako emblém samurajů, kvůli svému odměnu zřádk a smělosti. Inspiraci malici našel i napřádká i (v devědesátých „okupě“, zmnortřčny elegantně oblačené ženy nabývají ve svém řitru vřetvonožných detailů. August Silný si v japonském porcelánu zvláště oblíbeným vyřetavem v manufaktuře Kakiemon (1670–1690), charakteristické svými mělkými bílými jednoduchými, často asymetrickými vřetav.

Čínská inspirace

V jímte křídle Bogenmalerie najdeme artefakty ve stylu „famille rose“. Tento termín byl vytvořen v Evropě během 18. století pro nepřetřádké emailové barvy, které se objevily na čínském porcelánu za krále ery panovnicka Kcha-ŕa. Ve „famille verte“ dominuje v dekorech lákale zelená a červená barva na gazu a pi přiblížle je najdeme

SIKKA PORCELÁNU
Zařetřvka Kachinmalerie
mery: Zierger, Dřítřřřř
www.ukz.museum

73

v expozici s modrobílým porcelánem z dynastie Čching i čistého bílého porcelánu s transparentní glazurou z pece v okrese Te-chua z provincie Fu-fien, známého v Evropě pod názvem „Blanc de Chine“ a proslulého svými figurami.

V počtu výrobků z Te-chua má drážďanská galerie jasné prvenství. V Evropě však bělost figur nebyla vždy ceněna, proto byly některé plastiky dodatečně dekorovány červeným a černým lakem a malbou zlatem. Pod okny, směrem do nádvoří Zwingeru, na nízkém podstavci uvidíme snad nejnámější skupinku nádob této sbírky, takzvané „Dragounské vázy“. V roce 1717 uskutečnil August Silný obchodní transakci s pruským králem a nabídl mu šest set vyzbrojených vojáků vycvičených v boji za 151 nádob s víkem, metr vysokých, z čínského porcelánu. Vázy jsou dekorovány rozkvetlými větvíčkami slivoně na modrém krakelovaném pozadí, nazývaným praskající led. V Číně tyto motivy symbolizují konec zimy a první znamení jara.

I tato kuriózní výměna dobře ilustruje, jak vysoce ceněný orientální porcelán byl. Ostatně chinoiserie představovaly v prvních desetiletích nejpoužívanější typ dekorace

také v případě produkce míšeňské porcelánky. Ambicemi malíře Johanna Gregoriuse Hóroltdta (1696–1775) a modeléra Johanna Joachima Kaendlera (1706–1775) však bylo dodat manufaktuře vlastní tvář. I proto začali pracovat s evropskými motivy, jak můžeme vidět například na vystaveném *Labutím servisu*, jednom z nejrozsáhlejších jídelních souborů, který byl vytvořen mezi lety 1737 a 1742.

Program míšeňské porcelánky se za vlády Augusta III. proměňuje, králova zadání jsou většinou náboženské povahy anebo účelová – porcelán je oblíbeným diplomatickým darem. Na výstavě najdeme například sousoší s křížifixem nebo námět legendy o smrti svatého Františka Xaverského. V produkci se nově objevují drobné sošky inspirované hudbou a divadlem, které panovník na svém dvoře pěstoval. Mezi exponáty vidíme idylické skupiny dam s krinolínami a jejich nápadníky, muzikanty a herce zobrazené v duchu *commedia dell'arte*, řemeslníky nebo různé personifikace či alegorie zvířel.

Raná míšeň

Speciální atrakcí sbírky je tzv. Tiersaal. Architekt Peter Marino v něm vzdal okázalou

výzdobou hold Augustovi Silnému. V prostoru pod dvěma baldachýny a centrálním, pět metrů vysokým altánem v čínském stylu najdeme sochy zvířat divokých i domácích, vytvořených v první polovině 18. století z porcelánu modeláři Kirchnerem, Kaendlerem a Eberleinem, a to většinou ve velikosti 1:1. Také podél stěny s okny jsou rozmístěny sochy zvířat. Naopak na protilehlé straně v nikách potažených koženou tapetou, evokující svojí abstraktní malbou a strukturou dojem lesa, sedí na pozlacených konzolách barevní ptáci, jako by právě z lesa vylétli a usadili se na jeho okraji.

Podle slov architekta Marina má koncepce výstavy atmosféru pozdního baroka pouze evokovat. Nejde zde o kopie dobových prvků ani o snahu být historicky korektní. Pohled do sbírky Augusta Silného nám poselství o době svého vzniku přesto předává. Porcelán byl v první polovině 18. století žádaným a atraktivním uměním a cíle obchodní vztahy mezi Asií a Evropou zanechaly stopy na jeho tvarech a dekoracích. Právě díky drážďanské kolekci máme možnost vztahy mezi orientálním a míšeňským porcelánem intenzivně zkoumat.